Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 9ης Ιουλίου 2020*

«Αίτηση αναιρέσεως – Ίδιοι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δημοσιονομική ευθύνη των κρατών μελών – Αίτηση περί απαλλαγής από την υποχρέωση απόδοσης ιδίων πόρων – Προσφυγή ακυρώσεως – Παραδεκτό – Έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Έννοια του όρου "πράξη δεκτική προσφυγής" – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αποτελεσματική δικαστική προστασία – Αγωγή λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού της Ένωσης»

Στην υπόθεση C-575/18 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2018,

**Τσεχική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τους O. Serdula, J. Vláčil και M. Smolek,

αναιρεσείουσα,

υποστηριζόμενη από το:

**Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο από τις K. Bulterman, C. S. Schillemans, τον M. L. Noort και τον H. S. Gijzen, καθώς και από τον J. Langer,

παρεμβαίνον στη διαδικασία αναιρέσεως,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τις M. Owsiany-Hornung και Z. Malůšková και στη συνέχεια από τη Z. Malůšková, καθώς και από τον J.-P. Keppenne,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Βηλαρά, P. G. Xuereb, L. S. Rossi και I. Jarukaitis, προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, K. Jürimäe (εισηγήτρια), N. Piçarra και A. Kumin, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: M. Aleksejev, προϊστάμενος τμήματος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Νοεμβρίου 2019,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 12ης Μαρτίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Τσεχική Δημοκρατία ζητεί την αναίρεση της διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 28ης Ιουνίου 2018, Τσεχική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (T-147/15, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, EU:T:2018:395), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως του διευθυντή της Διεύθυνσης «Ίδιοι πόροι και δημοσιονομικός προγραμματισμός» της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία κατά την Τσεχική Δημοκρατία περιλαμβάνεται στο έγγραφο με στοιχεία αναφοράς Ares (2015)217973, της 20ής Ιανουαρίου 2015 (στο εξής: επίδικο έγγραφο).

### Το νομικό πλαίσιο

#### *Οι αποφάσεις 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ και 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ*

2 Για την περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς, εφαρμόστηκαν διαδοχικά δύο αποφάσεις σχετικές με το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή η απόφαση 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2000, L 253, σ. 42), και στη συνέχεια, από 1ης Ιανουαρίου 2007, η απόφαση 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 2007, για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2007, L 163, σ. 17).

3 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β', της απόφασης 2000/597, το οποίο έχει κατ' ουσίαν πανομοιότυπη διατύπωση με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', της απόφασης 2007/436, συνιστούν ιδίους πόρους εγγραφόμενους στον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα έσοδα που προέρχονται, μεταξύ άλλων, «από δασμούς του κοινού δασμολογίου και λοιπούς δασμούς που έχουν θεσπιστεί ή θα θεσπιστούν από τα θεσμικά όργανα [της Ένωσης] επί των συναλλαγών με χώρες μη μέλη».

4 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο και τρίτο εδάφιο, των αποφάσεων 2000/597 και 2007/436 προβλέπει, μεταξύ άλλων, αφενός, ότι οι ίδιοι πόροι της Ένωσης εισπράττονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις οι οποίες προσαρμόζονται, ενδεχομένως, στις απαιτήσεις των κανόνων της Ένωσης, και, αφετέρου, ότι τα κράτη μέλη θέτουν τους εν λόγω πόρους στη διάθεση της Επιτροπής.

#### *Ο κανονισμός 1150/2000*

5 Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 1150/2000 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2000, για την εφαρμογή της απόφασης 2007/436 (ΕΕ 2000, L 130, σ. 1), είναι το αποτέλεσμα δύο τροποποιήσεων που εισήγαγαν, κατά την περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς, αντιστοίχως, με ισχύ από 28 Νοεμβρίου 2004, ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 2028/2004 του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2004 (ΕΕ 2004, L 352, σ. 1), και, με ισχύ από 1 Ιανουαρίου 2007, ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 105/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Ιανουαρίου 2009, ΕΕ 2009, L 36, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1150/2000).

6 Δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1150/2000, η απαίτηση της Ένωσης επί των ιδίων πόρων θεωρείται βεβαιωθείσα άπαξ και πληρούνται οι όροι που προβλέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία όσον αφορά τη λογιστική καταχώριση του ποσού και την ανακοίνωσή του στον οφειλέτη.

7 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, στοιχεία α′ και β′, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Λογαριασμοί των ιδίων πόρων, υποδιαιρούμενοι κατά είδος αυτών, τηρούνται στο Δημόσιο Ταμείο κάθε κράτους μέλους ή στον οργανισμό που ορίζεται από αυτό.

[…]

3. α) Οι απαιτήσεις που βεβαιώνονται σύμφωνα με το άρθρο 2 καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία, υπό την επιφύλαξη του στοιχείου β′ της παρούσας παραγράφου, το αργότερο την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά τη 19η ημέρα του δεύτερου μήνα που ακολουθεί το μήνα κατά το οποίο βεβαιώθηκε η απαίτηση.;

β) Οι απαιτήσεις που έχουν βεβαιωθεί αλλά δεν έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία που αναφέρονται στο στοιχείο α′ διότι δεν έχουν ακόμα εισπραχθεί και δεν έχει συσταθεί γι’ αυτές καμία ασφάλεια, καταχωρούνται, εντός της προθεσμίας του στοιχείου α′, σε χωριστά λογιστικά βιβλία. Τα κράτη μέλη μπορούν να ενεργήσουν κατά τον ίδιο τρόπο σε περίπτωση που οι απαιτήσεις που έχουν βεβαιωθεί και καλύπτονται από εγγυήσεις αποτελούν αντικείμενο αμφισβήτησης και ενδέχεται να υποστούν μεταβολές, συνεπεία αντιδικίας.»

8 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10, το ποσό των ιδίων πόρων πιστώνεται από κάθε κράτος μέλος στο λογαριασμό που έχει ανοιχθεί για το σκοπό αυτό στο όνομα της Επιτροπής στο Δημόσιο Ταμείο του ή στον οργανισμό που έχει ορίσει.»

9 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού:

«Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα είσπραξης σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 και το άρθρο 10 παράγραφος 3 της απόφασης [2007/436], η εγγραφή των ιδίων πόρων που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της απόφασης αυτής διενεργείται το αργότερο την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά τη 19η ημέρα του δεύτερου μήνα που ακολουθεί τον μήνα κατά τη διάρκεια του οποίου βεβαιώθηκε η απαίτηση βάσει του άρθρου 2 του παρόντος κανονισμού.

Πάντως, για τις απαιτήσεις που βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχείο β′ του παρόντος κανονισμού καταχωρίζονται σε χωριστά λογιστικά βιβλία, η εγγραφή πρέπει να γίνει το αργότερο την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά τη 19η ημέρα του δευτέρου μήνα που ακολουθεί το μήνα της είσπραξης των απαιτήσεων.»

10 Δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 1150/2000, κάθε καθυστέρηση στις εγγραφές του λογαριασμού που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, δημιουργεί για το συγκεκριμένο κράτος μέλος, την υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας.

11 Το άρθρο 17, παράγραφοι 1 έως 4, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε τα ποσά που αντιστοιχούν στα βεβαιωθέντα, σύμφωνα με το άρθρο 2, έσοδα να αποδίδονται στην Επιτροπή κατά τους όρους που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

2. Τα κράτη μέλη απαλλάσσονται της υποχρεώσεως να αποδίδουν στην Επιτροπή τα ποσά που αντιστοιχούν στα οφειλόμενα έσοδα που βεβαιώθηκαν ως μη ανακτήσιμα:

α) είτε για λόγους ανωτέρας βίας·

β) είτε για άλλους λόγους που δεν μπορούν να τους καταλογισθούν.

Τα ποσά των βεβαιωθέντων δασμών δηλώνονται ως μη ανακτήσιμα με απόφαση της αρμόδιας διοικητικής αρχής που βεβαιώνει την αδυναμία ανάκτησης.

Τα ποσά των βεβαιωθέντων οφειλόμενων ποσών χαρακτηρίζονται μη ανακτήσιμα το αργότερο μετά την παρέλευση πενταετίας από την ημερομηνία κατά την οποία βεβαιώθηκε το ποσό σύμφωνα με στο άρθρο 2 ή, σε περίπτωση διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής, από την κοινοποίηση, γνωστοποίηση ή δημοσίευση της οριστικής απόφασης.

Σε περίπτωση τμηματικής πληρωμής ή πληρωμών, η πενταετία προσμετράται το αργότερο από την ημερομηνία της τελευταίας πραγματικής πληρωμής, στο βαθμό που με την πληρωμή αυτή δεν εξοφλείται η οφειλή.

Τα ποσά που δηλώνονται ή χαρακτηρίζονται μη ανακτήσιμα εκπίπτουν οριστικά από τη χωριστή λογιστική που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο β′. Τα ποσά αυτά αναφέρονται σε παράρτημα της τριμηνιαίας κατάστασης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 4, στοιχείο β′, καθώς και, ενδεχομένως, στην τριμηνιαία κατάσταση που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 5.

3. Εντός τριών μηνών από τη διοικητική απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 ή σύμφωνα με την προθεσμία που ορίζεται στην ίδια παράγραφο, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή τις πληροφορίες που αφορούν τις περιπτώσεις εφαρμογής της εν λόγω παραγράφου 2, εφόσον το ποσό των βεβαιωθέντων οφειλόμενων ποσών υπερβαίνει τα 50 000 ευρώ.

[…]

4. Η Επιτροπή έχει προθεσμία έξι μηνών από την παραλαβή της έκθεσης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 για να διαβιβάσει τις παρατηρήσεις της στο οικείο κράτος μέλος.

[…]»

## Ιστορικό της διαφοράς και το επίδικο έγγραφο

12 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 9 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης. Για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας, συνοψίζεται ως εξής.

13 Στις 30 Μαΐου 2008, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) κατάρτισε τελική έκθεση κατόπιν έρευνας η οποία αφορούσε εξακριβώσεις σχετικές με την εισαγωγή αναπτήρων τσέπης με πυρόλιθο προέλευσης Λάος, κατά τα έτη 2004 και 2007.

14 Η εν λόγω έκθεση ανέφερε ότι «τα στοιχεία που αποδεικνύουν την κινεζική καταγωγή, τα οποία εξακριβώθηκαν κατά τον έλεγχο, [επαρκούσαν] ώστε τα κράτη μέλη να κινήσουν διοικητική διαδικασία δημοσιονομικής διόρθωσης». Κατά την εν λόγω έκθεση, ήταν αναγκαίο «τα κράτη μέλη να διενεργήσουν λογιστικούς ελέγχους και, ενδεχομένως, έρευνες σχετικά με τους συγκεκριμένους εισαγωγείς και να κινήσουν, επειγόντως, διαδικασία είσπραξης, αν αυτό δεν έχει ήδη γίνει».

15 Τα συμπεράσματα της ίδιας έκθεσης αφορούσαν 28 περιπτώσεις εισαγωγής εμπορευμάτων στην Τσεχική Δημοκρατία. Τα αρμόδια τσεχικά τελωνεία έλαβαν δημοσιονομικά μέτρα διόρθωσης και είσπραξης στις περιπτώσεις αυτές.

16 Εντούτοις, δεν κατέστη δυνατή σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η έκδοση διορθωτικής πράξης εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της έκθεσης του OLAF στην τσεχική γλώσσα.

17 Κατά το διάστημα μεταξύ Νοεμβρίου 2013 και Νοεμβρίου 2014, η Τσεχική Δημοκρατία κατέγραψε, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία, στο πληροφοριακό σύστημα WOMIS (Write-Off Management and Information System) τις περιπτώσεις αδυναμίας είσπραξης του ποσού των ιδίων πόρων της Ένωσης.

18 Τον Ιούλιο και τον Δεκέμβριο 2014, η Τσεχική Δημοκρατία κοινοποίησε στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήματος της τελευταίας, συμπληρωματικές πληροφορίες.

19 Με το επίδικο έγγραφο, ο διευθυντής της Διεύθυνσης «Ίδιοι πόροι και δημοσιονομικός προγραμματισμός» της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού της Επιτροπής ενημέρωσε τις τσεχικές αρχές ότι οι προϋποθέσεις απαλλαγής από την υποχρέωση απόδοσης των ιδίων πόρων της Ένωσης, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 1150/2000, δεν πληρούνταν σε καμία από τις περιπτώσεις αυτές. Ο διευθυντής κάλεσε τις τσεχικές αρχές να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να πιστώσουν στον λογαριασμό της Επιτροπής το ποσό των 53 976 340 τσεχικών κορωνών (CZK) (περίπου 2 112 708 ευρώ) (στο εξής: επίμαχο ποσό), το αργότερο την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά τη δέκατη ένατη ημέρα του δεύτερου μήνα που έπεται του μήνα αποστολής του εν λόγω εγγράφου. Πρόσθεσε ότι τυχόν καθυστέρηση θα συνεπαγόταν την υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11 του κανονισμού 1150/2000.

**Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη**

20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 30 Μαρτίου 2015, η Τσεχική Δημοκρατία άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της απόφασης που κατ' αυτήν περιλαμβανόταν στο επίμαχο έγγραφο.

21 Με χωριστό δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 11 Ιουνίου 2015, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής αυτής, υποστηρίζοντας ότι το επίμαχο έγγραφο δεν συνιστούσε απόφαση δεκτική προσφυγής ακυρώσεως. Η Τσεχική Δημοκρατία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της ένστασης αυτής.

22 Με έγγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 20 Ιουλίου 2015, η Σλοβακική Δημοκρατία υπέβαλε αίτηση παρέμβασης υπέρ της Τσεχικής Δημοκρατίας.

23 Με απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2015, το Γενικό Δικαστήριο, αφού έλαβε τις παρατηρήσεις της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Επιτροπής, ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία έως την έκδοση των αποφάσεων που περατώνουν τη δίκη στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2017, Σλοβακία κατά Επιτροπής (C-593/15 P και C-594/15 P, EU:C:2017:800), καθώς και Ρουμανία κατά Επιτροπής (C-599/15 P, EU:C:2017:801). Η διαδικασία επαναλήφθηκε μετά την έκδοση των αποφάσεων αυτών. Η Τσεχική Δημοκρατία και η Επιτροπή κλήθηκαν να διατυπώσουν τις απόψεις τους όσον αφορά τις συνέπειες που έπρεπε να συναχθούν από τις ως άνω αποφάσεις.

24 Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε την ένσταση απαραδέκτου της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, απέρριψε την προσφυγή της Τσεχικής Δημοκρατίας ως απαράδεκτη, στο μέτρο που στρεφόταν κατά πράξεως μη δυνάμενης να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, χωρίς να αποφανθεί επί της αίτησης παρέμβασης της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

**Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων στην αναιρετική δίκη**

25 Η Τσεχική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη·

– να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή·

– να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της ουσίας της προσφυγής, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

26 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει την Τσεχική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

27 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 8ης Ιανουαρίου 2019, επετράπη στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών να παρέμβει υπέρ της Τσεχικής Δημοκρατίας.

28 Με το υπόμνημα παρέμβασης, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζητεί από το Δικαστήριο:

– να δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

**Επί της αιτήσεως αναιρέσεως**

***Επιχειρήματα των διαδίκων***

29 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η Τσεχική Δημοκρατία προβάλλει ένα μόνο λόγο αναιρέσεως, αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

30 Με τον λόγο αυτόν, η Τσεχική Δημοκρατία υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι, αντιθέτως προς όσα αφήνει να εννοηθούν το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 81 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, δεν διαθέτει κανένα αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα που να της παρέχει τη δυνατότητα να επιτύχει τον δικαστικό έλεγχο της θέσης που έλαβε η Επιτροπή επί της μεταξύ τους διαφοράς όσον αφορά την ύπαρξη της υποχρεώσεως που υπέχει να θέσει στη διάθεση του θεσμικού αυτού οργάνου το επίμαχο ποσό. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να κρίνει παραδεκτή την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή, προκειμένου να της διασφαλίσει αποτελεσματική δικαστική προστασία.

31 Συναφώς, η Τσεχική Δημοκρατία υπογραμμίζει ότι, όταν η Επιτροπή καλεί ένα κράτος μέλος να της αποδώσει ποσό ιδίων πόρων μέσω εγγράφου όπως το επίδικο, το εν λόγω κράτος μέλος υποχρεούται –de facto– να καταβάλει εντός της ταχθείσας προθεσμίας το ζητούμενο ποσό, παρά τις επιφυλάξεις που διατυπώνει σχετικά με την άποψη που υποστηρίζει η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, το εν λόγω κράτος μέλος, αρνούμενο να θέσει το εν λόγω ποσό στη διάθεση του οργάνου αυτού, διατρέχει τον κίνδυνο να υποχρεωθεί να καταβάλει, πέραν του κύριου ποσού, τόκους υπερημερίας σε περίπτωση που, κατόπιν της ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως εκ μέρους της Επιτροπής, το Δικαστήριο διαπιστώσει παράβαση της υποχρέωσης απόδοσης. Το ποσό των τόκων αυτών εξαρτάται, στην πράξη, από την

προθεσμία εντός της οποίας η Επιτροπή ασκεί μια τέτοια προσφυγή και από τη διάρκεια της διαδικασίας λόγω παραβάσεως. Το εν λόγω ποσό μπορεί, επομένως, να είναι πολύ υψηλό και συνιστά υπέρμετρη δικαστική δαπάνη για το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

32 Ωστόσο, κατά την Τσεχική Δημοκρατία, πρώτον, ένα κράτος μέλος δεν έχει καμία βεβαιότητα ότι η διαφορά του με την Επιτροπή θα εξεταστεί επί της ουσίας από το Δικαστήριο, λαμβανομένης υπόψη της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει η Επιτροπή για την άσκηση προσφυγής λόγω παραβάσεως και της έλλειψης οποιασδήποτε προϋπόθεσης σχετικής με προθεσμία άσκησης τέτοιας προσφυγής. Στο μέτρο που η πρόσβαση στον δικαστή εξαρτάται, επομένως, από την «καλή θέληση» της Επιτροπής, δεν διασφαλίζεται το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

33 Η Τσεχική Δημοκρατία εκτιμά ότι η κατάσταση θα ήταν διαφορετική μόνον αν η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του εν λόγω κράτους μέλους στην περίπτωση που το κράτος αυτό θέσει στη διάθεση της Επιτροπής ποσό ιδίων πόρων της Ένωσης διατυπώνοντας ως προς την καταβολή τις επιφυλάξεις του για το βάσιμο της υποχρέωσης καταβολής.

34 Εντούτοις, προς το παρόν, δεν προκύπτει από τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης τέτοια υποχρέωση άσκησης προσφυγής λόγω παραβάσεως στην περίπτωση αυτή. Εξάλλου, η νομολογία αυτή δεν είναι σαφής όσον αφορά τις προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα της διάθεσης του ποσού με επιφυλάξεις, πράγμα που συνεπάγεται ανασφάλεια δικαίου και συνιστά προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

35 Επιπλέον, από την τρέχουσα πρακτική της Επιτροπής προκύπτει ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν θεωρεί ότι υποχρεούται να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως σε περίπτωση διάθεσης με επιφυλάξεις του ποσού ιδίων πόρων της Ένωσης.

36 Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, δεν υφίσταται πλέον παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

37 Ως εκ τούτου, το κράτος μέλος διαθέτει πρόσβαση στον δικαστή της Ένωσης, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως, μόνον αν αρνηθεί να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής το ζητούμενο ποσό, διατρέχοντας έτσι τον κίνδυνο να υποχρεωθεί να καταβάλει πολύ υψηλούς τόκους υπερημερίας στην περίπτωση που διαπιστωθεί η παράβαση.

38 Δεύτερον, η Τσεχική Δημοκρατία έχει την άποψη ότι η ανεπαρκής δικαστική προστασία της συνιστά στοιχείο του «πραγματικού και νομικού πλαισίου» της έκδοσης του επίδικου εγγράφου, το οποίο είναι κρίσιμο κριτήριο για την εκτίμηση του δεκτικού προσφυγής χαρακτήρα του εγγράφου αυτού. Πάντως, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου αυτού, οι όροι «δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα» και «πράξη δεκτική προσφυγής» πρέπει να ερμηνευθούν κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, προκειμένου να διασφαλιστεί το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

39 Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο αν, παρά τις ενέργειες της Τσεχικής Δημοκρατίας, η Επιτροπή εξακολουθεί να αρνείται να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως. Η Τσεχική Δημοκρατία υπογραμμίζει συναφώς ότι, από τις 17 Μαρτίου 2015, έθεσε στη διάθεση της Επιτροπής το επίμαχο ποσό, διατυπώνοντας παράλληλα επιφυλάξεις ως προς τη βασιμότητα των απόψεων του θεσμικού αυτού οργάνου. Επιπλέον, με έγγραφο της 30ής Αυγούστου 2018, το οποίο παρέμεινε αναπάντητο, το εν λόγω κράτος μέλος επανέλαβε στο θεσμικό όργανο τις επιφυλάξεις του όσον αφορά την υποχρέωσή του να θέσει στη διάθεσή του το ποσό αυτό και ζήτησε να του επιστραφεί το εν λόγω ποσό ή να ασκηθεί προσφυγή λόγω παραβάσεως.

40 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πρώτον, η Τσεχική Δημοκρατία πρόσθεσε ότι το επίδικο έγγραφο μπορούσε να παραγάγει έννομα αποτελέσματα, δεδομένου ότι έτασσε προθεσμία για την απόδοση του επίδικου ποσού, επί ποινή καταβολής τόκων υπερημερίας. Όμως, το χρονικό σημείο έναρξης της προθεσμίας αυτής διέφερε από εκείνο που ορίζει το άρθρο 10 του κανονισμού 1150/2000.

41 Δεύτερον, η Τσεχική Δημοκρατία πρόσθεσε ότι ούτε η αγωγή αποζημιώσεως λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού της Ένωσης θα της εξασφάλιζε αποτελεσματική δικαστική προστασία, λαμβανομένων υπόψη των αυστηρών προϋποθέσεων που διέπουν το ένδικο αυτό μέσο.

42 Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών έχει την άποψη ότι εσφαλμένως το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το επίδικο έγγραφο συνιστούσε «απλή νομική γνωμοδότηση» ή «απλή πρόσκληση για την απόδοση» του επίμαχου ποσού. Συγκεκριμένα, το έγγραφο αυτό προοριζόταν να παραγάγει έννομα αποτελέσματα, καθόσον επέβαλε στην Τσεχική Δημοκρατία νέες υποχρεώσεις καθορίζοντας, αυτοτελώς, ημερομηνία από την οποία οφείλονται τόκοι υπερημερίας.

43 Επιπλέον, η προσφυγή με την οποία ζητείται η ακύρωση μιας τέτοιας πράξεως και η προσφυγή λόγω παραβάσεως μπορούν να συνυπάρχουν. Η έλλειψη ενδίκου βοηθήματος, βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, κατά πράξεων όπως το επίδικο έγγραφο, συνιστά «κενό» στη δικαστική προστασία των κρατών μελών.

44 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών πρόσθεσε ότι δύο λύσεις θα μπορούσαν να θεραπεύσουν το κενό αυτό. Η πρώτη λύση θα ήταν να θεωρηθεί ότι, όταν το κράτος μέλος θέτει στη διάθεση της Επιτροπής ποσό ιδίων πόρων της Ένωσης, διατυπώνοντας παράλληλα επιφυλάξεις ως προς την υποχρέωσή του να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο, το εν λόγω θεσμικό όργανο υποχρεούται να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του κράτους μέλους αυτού. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να στηριχθεί στις αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και της καλόπιστης συνεργασίας. Η δεύτερη λύση θα ήταν να παρέχεται στο κράτος μέλος η δυνατότητα να ασκήσει, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, αγωγή λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού της Ένωσης. Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών εξέφρασε την προτίμησή του για την πρώτη λύση, αμφιβάλλοντας για τη σκοπιμότητα της δεύτερης.

45 Η Επιτροπή αμφισβητεί τη βασιμότητα του μοναδικού λόγου αναιρέσεως που προβάλλει η Τσεχική Δημοκρατία.

### *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

46 Εισαγωγικά, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, θεωρούνται «πράξεις δεκτικές προσφυγής» κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ όλα τα μέτρα των θεσμικών οργάνων τα οποία, ανεξαρτήτως της μορφής τους, έχουν ως σκοπό να παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα (βλ. απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2018, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-16/16 P, EU:C:2018:79, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Για να διαπιστωθεί αν η προσβαλλόμενη πράξη παράγει τέτοια αποτελέσματα, πρέπει να εξετάζεται η ουσία της και να εκτιμώνται τα αποτελέσματα αυτά με γνώμονα αντικειμενικά κριτήρια, όπως το περιεχόμενο της ίδιας της πράξης, λαμβανομένων ενδεχομένως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου εκδόθηκε και των εξουσιών του θεσμικού οργάνου που την εξέδωσε (απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2018, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-16/16 P, EU:C:2018:79, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

48 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε τη νομολογία αυτή στις σκέψεις 31 και 35 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης. Κατ' εφαρμογήν της εν λόγω νομολογίας, έκρινε, στη σκέψη 64 της διάταξης αυτής, ότι το επίδικο έγγραφο δεν μπορούσε να παραγάγει έννομα αποτελέσματα. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό κατόπιν, αφενός, μιας αναλύσεως, η οποία αναπτύχθηκε στις σκέψεις 36 έως 56 της εν λόγω διάταξης, σχετικά με το πλαίσιο της εκδόσεως του

εγγράφου αυτού και των εξουσιών που διαθέτει η Επιτροπή όσον αφορά τους ιδίους πόρους της Ένωσης, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των διατάξεων του άρθρου 8, παράγραφος 1, της απόφασης 2007/436, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, του άρθρου 9, παράγραφος 1, και του άρθρου 17, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 1150/2000, και, αφετέρου, μιας εξετάσεως, η οποία πραγματοποιήθηκε στις σκέψεις 57 έως 63 της ίδιας διάταξης, του περιεχομένου του εν λόγω εγγράφου.

49 Στο πλαίσιο του μοναδικού λόγου αναιρέσεως που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Τσεχική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί ούτε την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία των διατάξεων της απόφασης 2007/436, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του κανονισμού 1150/2000, ούτε την ανάλυση του περιεχομένου του επίδικου εγγράφου και του πλαισίου της εκδόσεώς του.

50 Εντούτοις, η Τσεχική Δημοκρατία εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας την προσφυγή ακυρώσεως ως απαράδεκτη, παρά το γεγονός ότι, αντιθέτως προς όσα αφήνει να εννοηθούν το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 81 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, η Τσεχική Δημοκρατία δεν διαθέτει κανένα άλλο ένδικο βοήθημα που να της παρέχει τη δυνατότητα να επιτύχει τον δικαστικό έλεγχο της θέσης που έλαβε η Επιτροπή στη μεταξύ τους διαφορά όσον αφορά την απόδοση στην Επιτροπή του επίμαχου ποσού. Κατά την Τσεχική Δημοκρατία, η ανεπαρκής δικαστική προστασία της συνιστά στοιχείο του πλαισίου το οποίο έπρεπε να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του κατά πόσον το επίδικο έγγραφο μπορούσε να προσβληθεί.

51 Στις σκέψεις αυτές της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την επιχειρηματολογία που προέβαλε ενώπιόν του η Τσεχική Δημοκρατία σχετικά με το δικαίωμά της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Αφενός, στη σκέψη 81 της διάταξης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, κατ' ουσίαν, ότι η ερμηνεία, υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, της προϋπόθεσης σχετικά με τα δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα της προσβαλλόμενης πράξης δεν μπορούσε να καταλήξει σε αποκλεισμό της εφαρμογής της ως άνω προϋπόθεσης. Αφετέρου, στις σκέψεις 82 έως 86 της εν λόγω διάταξης, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η Τσεχική Δημοκρατία είχε τη δυνατότητα τόσο να μη δώσει συνέχεια στο επίδικο έγγραφο, εν αναμονή της ενδεχόμενης ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως από την Επιτροπή, όσο και να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής το επίμαχο ποσό διατυπώνοντας παράλληλα επιφυλάξεις ως προς το βάσιμο της απόψεως της Επιτροπής.

52 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, ότι, σύμφωνα με τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη (ΕΕ 2007, C 303, σ. 2) και κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μολονότι η σχετική με τα δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα προϋπόθεση πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, εντούτοις με το δικαίωμα αυτό δεν επιδιώκεται η τροποποίηση του προβλεπόμενου από τις Συνθήκες συστήματος δικαστικού ελέγχου και ειδικότερα των κανόνων που διέπουν το παραδεκτό των ενδίκων βοηθημάτων που ασκούνται απευθείας ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης. Επομένως, η ερμηνεία της έννοιας «πράξη δεκτική προσφυγής» υπό το πρίσμα του προαναφερθέντος άρθρου 47 δεν επιτρέπεται να καταλήγει σε αποκλεισμό της εφαρμογής της ως άνω προϋποθέσεως, διότι άλλως θα συνέτρεχε υπέρβαση των αρμοδιοτήτων που απονέμονται από τη Συνθήκη ΛΕΕ στα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Σλοβακία κατά Επιτροπής, C-593/15 P και C-594/15 P, EU:C:2017:800, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

53 Όμως, αυτό ακριβώς θα συνέβαινε αν επιτρεπόταν σε κράτος μέλος να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά εγγράφου το οποίο δεν συνιστά πράξη δεκτική προσβολής, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 46 και 47 της παρούσας απόφασης, καθόσον, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου του, του πλαισίου της εκδόσεώς του και των εξουσιών του θεσμικού οργάνου το οποίο το εξέδωσε, το έγγραφο αυτό δεν είναι ικανό να παραγάγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, όπως

έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 36 έως 64 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, χωρίς η Τσεχική Δημοκρατία να αμφισβητήσει με το δικόγραφο της αναιρέσεώς της τα στοιχεία αυτά της ανάλυσης.

54 Συμπληρωματικά, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Τσεχική Δημοκρατία υποστήριξε, όπως και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών με το υπόμνημά του παρεμβάσεως, ότι το επίδικο έγγραφο μπορούσε να παραγάγει έννομα αποτελέσματα καθόσον έτασσε προθεσμία για τη διάθεση του επίμαχου ποσού επί ποινή καταβολής τόκων υπερημερίας. Ωστόσο, ως εκ της φύσεώς της, η μνεία, εκ μέρους της Επιτροπής, μιας τέτοιας προθεσμίας δεν μπορεί να παραγάγει έννομα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 1150/2000, κάθε εκπρόθεσμη πίστωση ποσού στον λογαριασμό που τηρείται κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού δημιουργεί, για το συγκεκριμένο κράτος μέλος, υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας για όλη την περίοδο της καθυστέρησης, ανεξαρτήτως του λόγου της καθυστέρησης και της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή για την απόδοση των ιδίων πόρων της Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 2010, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-442/08, EU:C:2010:390, σκέψεις 93 και 95, και της 17ης Μαρτίου 2011, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, C-23/10, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:160, σκέψη 62).

55 Επιπλέον, η επιχειρηματολογία της Τσεχικής Δημοκρατίας κατά την οποία πρέπει να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή ακυρώσεως προσκρούει στα χαρακτηριστικά του συστήματος των ιδίων πόρων της Ένωσης.

56 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι από το άρθρο 8, παράγραφος 1, των αποφάσεων 2000/597 και 2007/436 προκύπτει ότι οι ίδιοι πόροι της Ένωσης, οι οποίοι διαλαμβάνονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και β′, της απόφασης 2000/597 και στο άρθρο 2 παράγραφος 1, στοιχείο α′, της απόφασης 2007/436, εισπράττονται από τα κράτη μέλη, τα οποία υποχρεούνται να αποδώσουν τους πόρους αυτούς στην Επιτροπή (απόφαση της 8ης Ιουλίου 2010, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-334/08, EU:C:2010:414, σκέψη 34).

57 Προς τούτο, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1150/2000, να βεβαιώσουν απαίτηση επί των ιδίων πόρων της Ένωσης άπαξ και πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία «όσον αφορά τη λογιστική καταχώριση του ποσού και την ανακοίνωσή του στον οφειλέτη». Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, να εγγράψουν τις βεβαιωθείσες απαιτήσεις στα λογιστικά βιβλία των ιδίων πόρων της Ένωσης υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του εν λόγω κανονισμού (πρβλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-442/08, EU:C:2010:390, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, στοιχείο β′, του ίδιου κανονισμού, απαίτηση που έχει βεβαιωθεί, αλλά δεν έχει ακόμα εισπραχθεί και δεν έχει συσταθεί γι' αυτήν καμία ασφάλεια, καταχωρίζεται σε χωριστά λογιστικά βιβλία [πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Ίδιοι πόροι – Είσπραξη τελωνειακής οφειλής), C-304/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:601, σκέψη 52].

58 Τα κράτη μέλη πρέπει στη συνέχεια να θέσουν τους ίδιους πόρους της Ένωσης στη διάθεση της Επιτροπής υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 9 έως 11 του κανονισμού 1150/2000, πιστώνοντας τα σχετικά ποσά, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, στον λογαριασμό που έχει ανοιχθεί για τον σκοπό αυτόν στο όνομα του εν λόγω θεσμικού οργάνου. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, κάθε καθυστέρηση στην πίστωση των εν λόγω ποσών στον λογαριασμό αυτόν δημιουργεί για το συγκεκριμένο κράτος μέλος υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας.

59 Επομένως, υπάρχει άρρηκτη σχέση μεταξύ της υποχρέωσης βεβαίωσης των ιδίων πόρων της Ένωσης, της υποχρέωσης εμπρόθεσμης πίστωσης των σχετικών ποσών στον λογαριασμό της Επιτροπής και της υποχρέωσης καταβολής τόκων υπερημερίας (πρβλ. απόφαση της 20ής Μαρτίου 1986, Επιτροπή

κατά Γερμανίας, 303/84, EU:C:1986:140, σκέψη 11), οι οποίοι καθίστανται απαιτητοί ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο η καθυστέρησε η πίστωση των ιδίων πόρων στον λογαριασμό της Επιτροπής (απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-442/08, EU:C:2010:390, σκέψη 93).

60 Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1150/2000, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε τα ποσά που αντιστοιχούν στα βεβαιωθέντα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, έσοδα να αποδίδονται στην Επιτροπή. Τα κράτη μέλη απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή μόνον αν η είσπραξη δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί για λόγους ανωτέρας βίας ή προκύπτει ότι είναι οριστικώς αδύνατο να προβούν στην είσπραξη για λόγους που δεν μπορούν να τους καταλογιστούν. Τα ποσά που δηλώνονται ή χαρακτηρίζονται ως μη ανακτήσιμα εκπίπτουν οριστικά από τη χωριστή λογιστική που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο β′, του εν λόγω κανονισμού.

61 Στο πλαίσιο αυτό, όπως προκύπτει από το άρθρο 17, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 1150/2000, τα κράτη μέλη οφείλουν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή τις πληροφορίες που αφορούν τις περιπτώσεις εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, εφόσον το ποσό των βεβαιωθέντων οφειλόμενων ποσών υπερβαίνει τα 50 000 ευρώ. Η Επιτροπή διαθέτει τότε προθεσμία έξι μηνών από την παραλαβή της έκθεσης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 για να διαβιβάσει τις παρατηρήσεις της στο οικείο κράτος μέλος. Όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 46 έως 50 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, χωρίς τούτο να αμφισβητηθεί με την αίτηση αναιρέσεως, οι παρατηρήσεις αυτές δεν έχουν καμία δεσμευτική ισχύ και πρέπει να θεωρούνται ως απλή γνώμη που εξέφρασε η Επιτροπή.

62 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, η διαχείριση του συστήματος των ιδίων πόρων της Ένωσης ανατίθεται στα κράτη μέλη και εμπίπτει στην αποκλειστική ευθύνη τους. Επομένως, οι υποχρεώσεις είσπραξης, βεβαίωσης και εγγραφής στον λογαριασμό των ιδίων πόρων επιβάλλονται ευθέως στα κράτη μέλη δυνάμει των διατάξεων των αποφάσεων 2000/597 και 2007/436, καθώς και του κανονισμού 1150/2000, χωρίς η Επιτροπή να διαθέτει εξουσία λήψεως αποφάσεων δυνάμει της οποίας να μπορεί να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να βεβαιώσουν και να της αποδώσουν τα ποσά των ίδιων πόρων της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Σλοβακία κατά Επιτροπής, C-593/15 P και C-594/15 P, EU:C:2017:800, σκέψη 64).

63 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι ο νομοθέτης της Ένωσης επέλεξε να μη δώσει συνέχεια σε πρόταση που διατύπωσε η Επιτροπή στο σημείο 13.3 της πρότασής της κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού 1150/2000, η οποία υποβλήθηκε την 1η Ιουλίου 2003 [COM(2003) 366 τελικό] και προέβλεπε την ανάθεση στην Επιτροπή αρμοδιότητας για την έκδοση αιτιολογημένης απόφασης όταν αυτή εκτιμά ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 17, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1150/2000.

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, η άσκηση της προσφυγής ακυρώσεως, την οποία προτείνει η Τσεχική Δημοκρατία, κατά εγγράφου, όπως το επίδικο έγγραφο, με σκοπό τον έλεγχο του βασίμου της υποχρεώσεως του εν λόγω κράτους μέλους να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής το εν λόγω ποσό, θα ισοδυναμούσε με παράβαση του συστήματος των ιδίων πόρων της Ένωσης, όπως αυτό προβλέπεται από τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης. Ωστόσο, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να τροποποιήσει την επιλογή στην οποία προέβη συναφώς ο νομοθέτης της Ένωσης.

65 Όσον αφορά, δεύτερον, τις εκτιμήσεις που εξέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 82 έως 86 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τον ρόλο του θεματοφύλακα των Συνθηκών που έχει ανατεθεί στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ, στο θεσμικό αυτό όργανο εναπόκειται να μεριμνά για την ορθή εκτέλεση, από τα κράτη μέλη, των σχετικών με τους ίδιους πόρους της Ένωσης υποχρεώσεών τους.

66 Κατά την εκπλήρωση της αποστολής αυτής, η Επιτροπή διαθέτει διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει αν είναι σκόπιμη η κίνηση της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 258 ΣΛΕΕ, όταν θεωρεί ότι ένα κράτος μέλος παρέβη μία από τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 19ης Οκτωβρίου 1995, Richardson, C-137/94, EU:C:1995:342, σκέψη 35, και της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-456/05, EU:C:2007:755, σκέψη 25).

67 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει, μεταξύ άλλων ότι κράτος μέλος που παραλείπει να βεβαιώσει απαίτηση της Ένωσης επί των ιδίων πόρων και δεν θέτει στη διάθεση της Επιτροπής το αντίστοιχο ποσό, χωρίς να πληρούται κάποια εκ των προϋποθέσεων του άρθρου 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 1150/2000, παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης και ειδικότερα από τα άρθρα 2 και 8 των αποφάσεων 2000/597 και 2007/436 (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Νοεμβρίου 2005, Επιτροπή κατά Δανίας, C-392/02, EU:C:2005:683, σκέψη 68, της 18ης Οκτωβρίου 2007, Επιτροπή κατά Δανίας, C-19/05, EU:C:2007:606, σκέψη 32, και της 3ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-60/13, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:219, σκέψη 50).

68 Κατά συνέπεια, η δυνατότητα της Επιτροπής να υποβάλει στην κρίση του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως, διαφορά μεταξύ αυτής και ενός κράτους μέλους με αντικείμενο την υποχρέωση του κράτους μέλους να θέσει ορισμένο ποσό ιδίων πόρων της Ένωσης στη διάθεση του εν λόγω θεσμικού οργάνου είναι συμφυής με το σύστημα των ιδίων πόρων, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί επί του παρόντος στο δίκαιο της Ένωσης.

69 Είναι αληθές ότι, όπως υποστήριξε η Τσεχική Δημοκρατία, το κράτος μέλος το οποίο δεν προβαίνει στην απόδοση ποσού ιδίων πόρων της Ένωσης, επειδή δεν συμφωνεί με τη θέση της Επιτροπής όσον αφορά την υποχρέωσή του να αποδώσει το ποσό αυτό στο εν λόγω θεσμικό όργανο, βαρύνεται με τόκους υπερημερίας σε περίπτωση που διαπιστωθεί, από το Δικαστήριο, παράβαση των υποχρεώσεών του που απορρέουν από τη νομοθεσία περί ιδίων πόρων της Ένωσης.

70 Ωστόσο, επισημαίνεται, συναφώς, πρώτον, ότι, όπως προκύπτει κατ' ουσίαν από τις σκέψεις 58 και 59 της παρούσας απόφασης, η υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 παράγραφος 1, του κανονισμού 1150/2000, είναι παρεπόμενη σε σχέση με την υποχρέωση απόδοσης στην Επιτροπή των ιδίων πόρων της Ένωσης τηρουμένων των προϋποθέσεων των άρθρων 9 έως 11 του κανονισμού αυτού, και ειδικότερα των προθεσμιών που τάσσει ο εν λόγω κανονισμός.

71 Κατά συνέπεια, εσφαλμένως η Τσεχική Δημοκρατία εξομοίωσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τους τόκους υπερημερίας που ενδέχεται να οφείλει κράτος μέλος στο πλαίσιο του συστήματος ιδίων πόρων της Ένωσης με τα δικαστικά έξοδα, τα οποία, κατ' αυτήν, μπορούν να εμποδίσουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

72 Δεύτερον, όπως ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το κράτος μέλος μπορεί να αποφύγει τις επιζήμιες οικονομικές συνέπειες που αποτελούν οι τόκοι υπερημερίας, το ποσό των οποίων μπορεί να είναι υψηλό, θέτοντας στη διάθεση της Επιτροπής το ζητούμενο από αυτήν ποσό και διατυπώνοντας παράλληλα τις επιφυλάξεις του ως προς τη βασιμότητα των απόψεων του εν λόγω θεσμικού οργάνου (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαΐου 1991, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-96/89, EU:C:1991:213, σκέψη 17, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2000, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-359/97, EU:C:2000:426, σκέψη 31).

73 Σε περίπτωση απόδοσης με επιφυλάξεις, εναπόκειται στην Επιτροπή, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να διεξαγάγει εποικοδομητικό διάλογο με το οικείο κράτος μέλος προκειμένου να αποσαφηνίσει τις αντίστοιχες θέσεις τους και να καθορίσει τις υποχρεώσεις που υπέχει το κράτος μέλος.

74 Σε περίπτωση αποτυχίας του διαλόγου μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και της Επιτροπής, το θεσμικό όργανο μπορεί, αντιθέτως προς όσα προβάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του ίδιου κράτους μέλους όσον αφορά τις υποχρεώσεις του είσπραξης, βεβαίωσης και απόδοσης των ιδίων πόρων της Ένωσης.

75 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 98 των προτάσεών της, η υπό επιφυλάξεις απόδοση ιδίων πόρων της Ένωσης δικαιολογεί τη διαπίστωση παράβασης στην περίπτωση που αποδειχθεί ότι το οικείο κράτος μέλος ήταν πράγματι υποχρεωμένο να προβεί στην εν λόγω απόδοση.

76 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει ήδη εξετάσει προσφυγή λόγω παραβάσεως που άσκησε η Επιτροπή σε υπόθεση στην οποία το καθού κράτος μέλος είχε προβεί σε απόδοση των ιδίων πόρων της Ένωσης με επιφυλάξεις (πρβλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-442/08, EU:C:2010:390, σκέψη 51).

77 Όμως, αντίθετα προς τη θέση που υποστηρίζει η Τσεχική Δημοκρατία, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, όταν ένα κράτος μέλος προβαίνει σε απόδοση με επιφυλάξεις, δεν μπορεί να υποχρεωθεί η Επιτροπή να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του κράτους μέλους αυτού.

78 Πράγματι, μια τέτοια υποχρέωση θα ήταν αντίθετη με την οικονομία του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, από το οποίο προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να κινήσει διαδικασία λόγω παραβάσεως, αλλά διαθέτει συναφώς διακριτική ευχέρεια (πρβλ. απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1989, Star Fruit κατά Επιτροπής, 247/87, EU:C:1989:58, σκέψη 11).

79 Επομένως, το κράτος μέλος δεν μπορεί να απαιτεί να πραγματοποιηθεί η υπό επιφυλάξεις απόδοση ιδίων πόρων της Ένωσης υπό τον όρον ότι η Επιτροπή θα υποχρεωθεί να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου (πρβλ. διάταξη της 21ης Ιουνίου 2007, Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-163/06 P, EU:C:2007:371, σκέψη 44).

80 Επομένως, λόγω της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει η Επιτροπή, η προσφυγή λόγω παραβάσεως δεν παρέχει στο οικείο κράτος μέλος καμία εγγύηση για την επίλυση από τον δικαστή της διαφοράς μεταξύ του κράτους αυτού και του εν λόγω θεσμικού οργάνου όσον αφορά την απόδοση ιδίων πόρων της Ένωσης.

81 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει ακόμη να επισημανθεί ότι, όταν ένα κράτος μέλος έχει θέσει στη διάθεση της Επιτροπής ποσό ιδίων πόρων της Ένωσης διατυπώνοντας επιφυλάξεις ως προς το βάσιμο της θέσης του θεσμικού αυτού οργάνου και όταν η διαδικασία διαλόγου για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 74 της παρούσας απόφασης δεν κατέστησε δυνατή την περάτωση της διαφοράς μεταξύ του κράτους μέλους και του θεσμικού οργάνου, το κράτος μέλος αυτό έχει τη δυνατότητα να ζητήσει αποζημίωση λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού της Ένωσης και, ενδεχομένως, να ασκήσει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου σχετική αγωγή.

82 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, σύμφωνα με τις αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, το πρόσωπο που υπέστη ζημία η οποία βελτιώνει την περιουσία άλλου προσώπου, χωρίς ο πλουτισμός αυτός να στηρίζεται σε οποιαδήποτε νομική βάση, δικαιούται κατά γενικό κανόνα την απόδοση του σχετικού ποσού, μέχρι του ύψους της ζημίας αυτής, εκ μέρους του προσώπου που κατέστη πλουσιότερο. Συγκεκριμένα, μολονότι η Συνθήκη ΛΕΕ δεν προβλέπει ρητώς ένδικο βοήθημα αυτού του είδους, ερμηνεία των άρθρων 268 και 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ η οποία θα απέκλειε τη δυνατότητα αυτή θα κατέληγε σε αποτέλεσμα αντίθετο προς την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας. Για να γίνει δεκτή αξίωση στηριζόμενη στον αδικαιολόγητο πλουτισμό της Ένωσης, η οποία ασκήθηκε βάσει των ως άνω άρθρων, πρέπει να αποδειχθεί πλουτισμός του καθού η αξίωση χωρίς νόμιμη αιτία και ελάττωση της περιουσίας του έχοντος την αξίωση, συνδεόμενη με τον πλουτισμό αυτόν [πρβλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Masdar (UK) κατά Επιτροπής, C-47/07 P, EU:C:2008:726, σκέψεις 44 και 46 έως 50].

83 Στο πλαίσιο της εξέτασης μιας τέτοιας αγωγής, στο Γενικό Δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει, μεταξύ άλλων, αν η ελάττωση της περιουσίας του αιτούντος κράτους μέλους, η οποία αντιστοιχεί στην απόδοση στην Επιτροπή ποσού ιδίων πόρων της Ένωσης το οποίο αμφισβήτησε το εν λόγω κράτος μέλος, και ο συνακόλουθος πλουτισμός του θεσμικού αυτού οργάνου δικαιολογούνται από τις υποχρεώσεις που υπέχει το εν λόγω κράτος μέλος από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα των ιδίων πόρων της Ένωσης ή αν, αντιθέτως, δεν δικαιολογούνται.

84 Ως εκ τούτου, εσφαλμένως διατείνεται η Τσεχική Δημοκρατία, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, ότι το κράτος μέλος στερείται κάθε αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας σε περίπτωση διαφωνίας με την Επιτροπή ως προς τις υποχρεώσεις του στον τομέα των ιδίων πόρων της Ένωσης.

85 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να απορριφθεί ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως που προέβαλε η Τσεχική Δημοκρατία και, κατά συνέπεια, η αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

86 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

87 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Τσεχικής Δημοκρατίας στα δικαστικά έξοδα και αυτή ηττήθηκε όσον αφορά τον μοναδικό λόγο αναιρέσεως, η Τσεχική Δημοκρατία πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα της Επιτροπής.

88 Το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο επίσης εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

89 Επομένως, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

**1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**

**2) Η Τσεχική Δημοκρατία φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.**

**3) Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

(υπογραφές)